

Стоматолошки факултет – Скопје
Клиника за ортодонција

РАДИОГРАФСКО ИСПИТУВАЊЕ ВО ДЕТСКАТА ВОЗРАСТ

Ѓоргова Јулијана, С. Серафимова, Г. Левенска

Врз основа на проследените клинички и радиографски испитувања, авторите прават осврт на ефикасноста на екстраоралните и интраоралните методи што најчесто се употребуваат во детската возраст.

Современата медицинска технологија, посебно рендгенологијата, располага со многубројни апарати и помагала кои го овозможуваат навременото откривање и следење на патолошките збиднувања во организмот, морфолошките девијации на одделни органи, како и следење процесите на растот и развитокот во детската возраст и др. Во стоматолошката дејност новата рендгенолошка технологија овозможува набљудување на оние регии кои спаѓаат во овој домен или се биолошки поврзани со орофацијалниот систем.

При оптимални услови на соработка со пациентот, современата стоматолошка рендгенологија овозможува целосно запознавање со архитектонската градба на скелетот на главата, со односот на вилиците кон черепот, со нивниот меѓусебен однос, со формата и функцијата на темпоромандибуларниот зглоб, како и со сите други анатомски промени во таа регија.

За испитување на патолошките промени и морфолошките девијации денес радиографското испитување располага со повеќе методи, а нивната глобална поделба е на екстра и интраорални радиографии.

Авторите на овој труд немаат претензии да изнесат нешто непознато и значајно. Целта е да се прикажат неколку ефикасни методи во клиничкото радиографско испитување и одредувањето критериуми за што поефикасна стоматолошка и ортодонтска терапија.

Материјал

За претходно поставената цел како материјал ни послужија рендгенграфии на пациенти од Клиниката за ортодонција, односно проследувајќи ги сакавме да ја видиме застапеноста на одделни методи во радиографското снимање. Со помош на интраорално снимање на млечни и перманентни заби барани се: присуствата на нееруптирани постојани заби, конгениталните недостатоци на забниот фоликул, супернумеричките заби, позицијата и морфолошките промени, положбата на импактираните заби. Состојбата на корените, типот на потпорната коска и периодонталната мембрана, кариесот и периапикалните промени. На

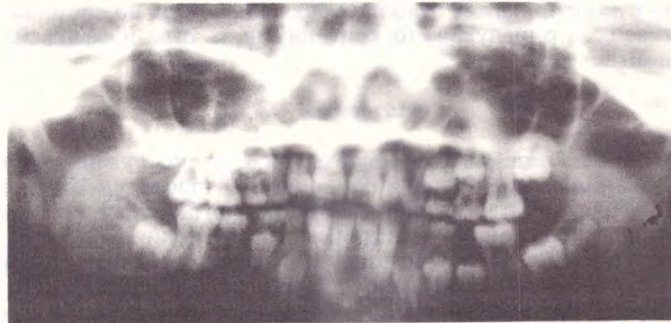
јчесто се користеа ретроалвеоларни ретрокоронални и оклузални снимања. Големината на овие филмови е 3x4 см. И за целосно опфаќање на сите заби потребно е 12 до 15 снимки што бара време од 10 до 15 мин.

Во современите токови на стоматолошката рендгенологија видно место зазема екстраоралното ортопантомографско снимање. Начинот на кој тоа се изведува ја олеснува работата кај малите пациенти, а од друга страна, големината на филмот 15x30 см. јасно ја прикажува состојбата на дентицијата и соседните структури. Во ортопантомографското снимање рендгенската цевка и касетата со филм истовремено се движат околу главата на пациентот а рендгентските зраци паѓаат на мезиодисталните дијаметри на забите.

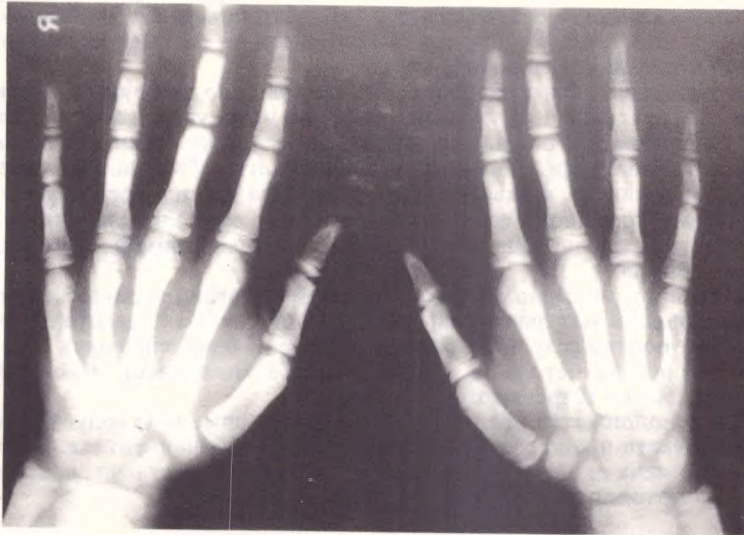
Овој вид снимање најчесто го користиме за проценување степенот во развитокот на вечните заби и нивното никнење, неправилниот правец на никнување, задоцнетата дентиција, патолошката ресорпција, анодонцијата хиперодонцијата ретенцијата, и анкилозата на млечните заби. Ортопантомографското снимање овозможува да видиме со каков простор располагаат забните лакови при состојба на една тескоба. Кај пациенти со силно изразена прогенија јасно се гледа морфологијата на мандибулата и може да се постави индикација за хируршка интервенција. Профилот на кондилите, зглобното испакнување и јамичката, и понекогаш и артикуларниот дискус, можат да се забележат при ова снимање. Во текот на ортодонтското лекување, од голема важност се ортопантомографските контроли со што се потврдува новонастанатата положба во устата на детето. За некои конгенитални аномалии, како што е Пјер-Робиновиот синдром, *dysostosis mandibulofacialis*, ектодермалната дисплазија, карактеристични се и промените на вилиците и забите. На сл. 1 е прикажана една ортопантомографска снимка на пациент со мешовита дентиција.

Друга рендгендијагностичка метода што се користи во детската возраст е рендгентското снимање на шепа. Состојбата на дентицијата и развиеноста на скелеталниот систем се од голема важност во дијагностицирањето на орофацијалната регија. Телесниот развиток го оценуваме со испитување зрелоста на скелеталниот систем, односно со одредување на осеалната возраст. Ова го утврдуваме според степенот на окоскувањето на карпалните коски што започнува веднаш по раѓањето. Усогласеноста меѓу дентицијата и осеалната возраст укажува на правилен развиток. Добиените резултати од лонгитудиналното следење се споредуваат со специјално приготвени атласи (сл. 2).

Неправилностите на вилиците и забите се одразуваат и на лицето. Голем број автори го проценувале овој проблем, па Broadbent и Bolton (цит. по 6) во Америка, а Hofrat (цит. по 2) во Европа, користејќи го кефалостатот, ја започнале примената на телерендгенското снимање во ортодонцијата. Снимањето најчесто се прави во централна оклузија или во физиолошко мирување, а може и при силно отворање уста и при фонација на самогласници за да се утврди односот на мекото непце и задниот ѕид на фарингсот. (сл. 3).

Сл. 1

Сл. 2

Сл. 3

Дискусија

Новите дијагностички методи го менуваат местото на рентгенологијата во стоматологијата и ја ориентираат кон современите стремежи на превентивата.

Досегашните трудови на многубројни автори (1,2,4,8) го потврдуваат значењето на оваа гранка од медицината. Правилната примена на радиографското иследување во детската возраст дава податоци кои се од големо значење за понатамошното следење и прогнозата.

Широко применетите детални рендгенграфии секогаш, не даваат точен увид во дадената регија (Parma, Diecu, Limpson, Bolton) (цит по 6) честопати тие

не дозволуваат да се одредат границите на патолошкиот процес во одреден дел на орофацијалната регија. Меѓутоа, тие се добар показател за збиднувањата на одделни заби. На нашата Клиника се применети за следење на инклинацијата, ротацијата и деталната транспозиција.

Ортопантомографските снимки даваат увид во состојбата на дентацијата и соседните структури. Ние ги применивме при испитувањето на растот и развотокот на забите во млечната, мешовитата и постојаната дентиција. Состојбата на апокалната база, морфологијата на мандибулата и ТМЗ, потоа конгениталните аномалии на лицето, и даваат предност на оваа метода пред другите. Изразено смаленото апсорпционо рендгенско зрачење во однос на класичните снимања ѝ дава, исто така, предност на оваа техника за да биде применета на пациенти во развојниот период.

Денталното и хронолошкото созревање секогаш не даваат точни показатели за биолошката матурација кај нашите пациенти. Иако децата со малоклузија покажуваат порано созревање (Salzmann)⁷, ние на одредена група деца вршевме рдг. на шепа и оваа метода ја сметаме за добар индикатор на општите метаболички процеси во созревањето.

Рендгенолошката кефалометрија ја применивме за утврдување на статичката, динамичката и конституционалната состојба на пациентите. Но, нејзината најголема примена се огледа во следењето на динамичкиот раст, пред почетокот и на крајот од ортодонтскиот третман.

Заклучок

Правилно применетите рендгенолошки методи во детската возраст ја насочуваат и олеснуваат работата на терапевтот.

Спојувајќи ги клиничките и рендгенолошките податоци може да се дојде до точна дијагноза и прогноза.

RADIOGRAPHIC EXAMINATION IN CHILDHOOD

Summary

On the basis of clinical radiographic examinations the autor point out the efficiency of extraoral and intraoral methods being most frequently used in childhood.

Литература

1. Бикар, И.: Основи ортопедије вилица. Београд, 1962.
2. Graber, T.M.: Orthodontics-Principles and Practice. Philadelphia-Toronto-London, 1972.
3. Магарашевић, М., Марковић, М.: Место и значај рендгенологије у стоматолошкој медицини. Бил. Удруж. ортод. Југославије, 3:5-9, 1970.
4. Марић, Д.: Ортопантомографски снимци у контроли очњака. Бил. Удруж. ортод. Југ. 6, 1973.
5. Марковић, Д., Марковић, М.: Примена ортопантомографских снимања у ортодонтској дијагностици. Бил. Удруж. ортод. Југ. 6, 1973.
6. Марковић, М.: Биолошки основи ортодонције. Ортод. секција Србије, Београд, 1976.
7. Salzman, J.A.: Orthodontics in Daily Practice. Philadelphia, 1974.
8. Табори, П., Јовић, М., Јовановић, Д., Кочец, В.: Врсте рентгенфилмова и нивов значај у ортопедији вилица, СГС, новембар-децембар, 1969.